

lasten huolto huomattavasti nykyisestään parantuvat maassamme.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on asettunut lakiehdotuksen hyväksymisen kannalle. Lakialoitteisiin sisältyvät lakiehdotukset ja toivomusaloitteet valiokunta ehdottaa hylättäviksi.

Valiokunta kiirehtii devalvaation lapsiperheiden toimeentuloon aiheuttaman alenemisen korvaavien toimenpiteiden toteuttamista. Asiaan liittyvää lapsilisälain muutosehdotusta valmisteltaessa on harkittava lapsilisien maksukauden jatkamista myös yli 16-vuotiaille lapsille.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1982

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.*

Vielä valiokunta ehdottaa,

*että lakialoitteisiin n:ot 83, 85, 116, 117 ja 139 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.*

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

*että toivomusaloitteet n:ot 548 (1981 vp.), 478, 479 ja 554 hylättäisiin.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja M. Puhakka, varapuheenjohtaja Kauppi ja jäsenet Alppi, Halonen, Hyryn kangas, Joutsenlahti, Juntumaa,

Kemppainen, Mikkola, Paasio, Pesola, Saarikoski, Savolainen (osittain), Stenius-Kaukonen ja Zilliacus sekä varajäsen Rajantie.

## Vastalauseita

### I

En voi yhtyä valiokunnan kantaan lapsilisien korotusprosentin, maksukauden enkä lain voimaantumisen osalta.

Liikevaihtoveron korottaminen kahdella prosenttiyksiköllä heikentää eniten lapsiperheiden toimeentuloa. Se olisi korvattava korottamalla lapsilisiä vähintään 20 prosentilla. Korotus olisi saatettava voimaan jo vuoden alusta, koska devalvaatio kiihdyttää inflaatiota heti hintasulun poistuttua joulukuun puolivälissä.

Lapsilisiä tulisi maksaa siihen saakka, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Nyt maksatus lakkaa 16 vuoden iässä, vaikka menot tuolloin ovat korkeimmillaan.

Edellä sanotun perusteella ehdotan,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

## Laki

### lapsilisälain (poist.) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsilisälain (541/48) 1 §:n 2 momentti, 1 a § ja 2 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti ja 1 a § 23 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (1030/81), näin kuuluviksi:

#### 1 §

Lapsilisän määrä on 1 960 markkaa vuodessa. Jäljempänä 3 §:ssä mainitun, lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön toisesta lapsesta on lapsilisän määrä kuitenkin 2 268 markkaa vuodessa, kolmannelle lapsesta 2 700 markkaa vuodessa sekä neljännestä ja kustakin seuraavasta lapsesta 3 364 markkaa vuodessa, paitsi milloin lapsi on 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla hoidettavana laitoksessa.

lisiin oikeutetusta, kolmea vuotta nuoremmasta lapsesta korotettuna 1 128 markalla vuodessa.

#### 2 § (uusi)

Lapsilisä suoritetaan sen vuosineljänneksen alusta lukien, joka seuraa vuosineljänneestä, minkä kuluessa lapsi tai oikeus lapsilisään on syntynyt, sen vuosineljänneksen loppuun saakka, jonka kuluessa lapsi täyttää kahdeksantoista vuotta.

#### 1 a §

Lapsilisä suoritetaan 1 §:n mukaan lapsi-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1982

Antero Juntumaa

## II

Lasten hoitaminen ja kasvattaminen on hintojen ja maksujen jatkuvasti ja hillittömästi vuosi vuodelta noustessa tullut varsin suureksi taloudelliseksi rasitukseksi erityisesti pienituloisille perheille. Tämän vuoksi olisi lapsilisiä korjattava, jotta ne saataisiin oikeudenmukaiselle tasolle. Tällä voitaisiin samalla myös estää viime vuosien vahingollinen kehitys ja sen jatkuminen, joka on näkynyt erityisesti koko maamme väkiluvun vähentymisenä.

Ei voine kukaan olla eri mieltä siitä, että lapsilisä ei ole riittävä lapsen hoitoon eikä sillä saada myöskään peitettyä päivähoido-

kustannuksia alle kouluikäisten lasten osalta. Lakia tulisikin muuttaa siten, että se mahdollistaisi ainakin 300 markan suuruisen lapsilisän maksamisen kuukaudessa jokaista lasta kohden ja että alle kouluikäisille lapsille maksettaisiin lapsilisä korotettuna 3 000 markalla. Myös on lapsilisän maksukautta pidennettävä 18 vuoteen saakka.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

## Laki

### lapsilisälain (p o i s t.) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsilisälain 1 §:n 2 momentti, 1 a § ja 2 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti ja 1 a § 23 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (1030/81), näin kuuluviksi:

#### 1 §

Lapsilisän määrä on 3 600 markkaa vuodessa. (Poist.)

#### 1 a §

Lapsilisä suoritetaan 1 §:n mukaan lapsilisään oikeutetusta, alle kouluikäisestä lapsesta korotettuna 3 000 markalla vuodessa.

#### 2 § (uusi)

Lapsilisä suoritetaan sen vuosineljänneksen alusta, joka seuraa vuosineljänneestä, minkä kuluessa lapsi tai oikeus lapsilisään on syntynyt, sen vuosineljänneksen loppuun, jonka kuluessa lapsi täyttää 18 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1982

Anssi Joutsenlahti

## III

Voimassaolevan lapsilisäjärjestelmän mukaan lapsilisän suuruus on porrastettu lasten lukumäärän mukaan neljänteen lapseen asti kuitenkin niin, että alle 3-vuotiaille maksetaan korotettua lapsilisää. Kun tämän korotetun lapsilisän maksaminen otettiin käyttöön, muodostui lapsilisä kokonaisuudessaan ensimmäisen lapsen osalta markkamäärältään suuremmaksi kuin neljänneestä lapsesta maksettava lapsilisä. Korotukset ovat viime vuosina olleet kuitenkin prosenttimääriltään samansuuruiset. Tämä on johtanut siihen, että ensimmäisen alle 3-vuotiaan lapsen saama lapsilisä, korotus mukaanluettuna, on markkamääräisesti pienempi kuin neljännelle lapselle maksettava lapsilisä.

Ensimmäinen lapsi määrää ratkaisevasti perheen taloudellisen aseman. On otettava huomioon, että ensimmäisen lapsen aiheuttamat kustannukset ajoittuvat useimmiten vaiheeseen, jolloin vanhempien taloudellinen asema on heikko. Nuoren perheen tulot ovat pienimmil-

lään ja menot suurimmillaan asunto- ja opintolainojen korkoineen ja lyhennyksineen sekä muine menoineen. Kokoomuksen mielestä lapsilisän suuruuden tulee määräytyä lasten iän eikä lukumäärän perusteella siten, että lapsilisä on samansuuruinen kullekin lapselle kuitenkin niin, että alle 3-vuotiaalle lapsilisä suoritetaan korotettuna. Tämän vuoksi esitämme, että lapsilisä suoritetaan 3 vuotta nuoremasta lapsesta korotettuna 1 680 markalla vuodessa.

Vaikka esityksemme tässä vaiheessa koskeekin alle 3-vuotiaita lapsia, tavoitteena on, että korotettua lapsilisää eli kotihoidon tukea maksettaisiin kaikille alle kouluikäisille. Koulua käyvät lapset tulevat osallisiksi muista tukitoimenpiteistä. Toisaalta tulisi lapsilisäikäraja säilyttää nykyisellään. Normaalisti 16 vuotta täyttänyt on tai hänen pitäisi olla koulutuksessa, jolloin kokoomuksen mielestä riittävän kattava opintorahatyypinen tuki suunnattaisiin tähän ikäryhmään. 16 vuotta täyttäneet

saira-at puolestaan tulevat eläkejärjestelyn piiriin. Ottaen huomioon myös muun lain-säädännön edellyttämät ikärajat, on perusteltua säilyttää lapsilisäikäraja nykyisellään. Edellä mainitut järjestelyt tulisi toteuttaa heti, kun taloudelliset edellytykset siihen ovat olemassa.

Edellä esittämäämme viitaten ehdotamme,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

## Laki

### lapsilisälain 1 ja 1 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsilisälain 1 §:n 2 momentti ja 1 a §, sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (1030/81), näin kuuluviksi:

#### 1 §

Lapsilisän määrä on 2 040 markkaa vuodessa *kutakin lasta kohden.* (Poist.).

lisään oikeutetusta, kolmea vuotta nuorem-masta lapsesta korotettuna 1 680 markalla vuodessa.

#### 1 a §

Lapsilisä suoritetaan 1 §:n mukaan lapsi-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhti-kuuta 1983.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1982

Eeva Kauppi  
Saara Mikkola

Helena Pesola  
Helge Saarikoski

## IV

Devalvaatiopaketilla toimeenpantu tulon-siirto pääomapiireille merkitsee yli 3 300 mar-kan lisälaskua vuodessa jokaiselle perheelle. Muutenkin suurissa taloudellisissa vaikeuksissa oleville lapsiperheille on devalvaation haittoja vaadittu korvattavaksi tuntuville lapsilisien korotuksilla ensi vuoden alusta ja lapsilisien maksamista 18 ikävuoteen saakka. Mm. SAK vaati lapsilisien korotusta 25 prosentilla.

Hallituksen sosiaalipaketissa luvutulle lapsi-lisien 15 prosentin korotukselle 1.4.1983 alkaen on asetettu ehdoksi maltillisten tulo-ratkaisujen syntyminen. Kommunistit ja kansandemokraatit ovat ottaneet kielteisen kannan lapsilisien korotuksen sitomiseen työ-

ehtosopimusratkaisuihin. Siksi lapsilisien koro-tuspäätöstä ei saa lykätä tes-ratkaisujen jälkei-seen aikaan, vaan niistä on päätettävä nyt lapsilisälain ollessa eduskunnan käsittelyssä.

Sen sijaan, että sosiaalipaketilla edes vähäi-sessä määrin olisi osoitettu korvauksia edessä olevasta elinkustannusten noususta vähävarai-sille, päätti hallitus asettaa sosiaalipaketin rahoittamiseksi heidän kannettavakseen vielä uuden lisärasituksen. Hallituksen esittämä liikevaihtoveron korotuksen voimaansaattamista jo kuukautta aiemmin ehdotettua varhaisemmin eli 1.6.1983. Kuukauden aikana lvv:n 2 %:n korotuksella kerätään ylimääräiset 200 mil-joonaa markkaa. Tämä muutos lisättiin nope-

asti eduskunnassa jo olevaan lvv:n korotus-esitykseen. Lapsilisäasiassa vastaava menettely torjuttiin hallituksen taholta.

Tämän vuoksi ehdotan, että lapsilisää tulisi korottaa 1.1.1983 alkaen 25 %:lla eli 408—701 markalla vuodessa ja lapsilisää tulisi maksaa 18 ikävuoteen saakka.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

## Laki

### lapsilisälain 1 ja 1 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsilisälain 1 §:n 1 ja 2 momentti ja 1 a §, sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (1030/81), näin kuuluviksi:

#### 1 §

*Lapsen elatusta ja kasvatusta varten suoritetaan, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, valtion varoista lapsilisää jokaisesta Suomessa asuvasta kahdeksaatoista vuotta nuoremmasta lapsesta.*

Lapsilisän määrä on 2 040 markkaa vuodessa. Jäljempänä 3 §:ssä mainitun, lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön toisesta lapsesta on lapsilisän määrä kuitenkin 2 360 markkaa vuodessa, kolmannesta lapsesta 2 720

markkaa vuodessa sekä neljännestä ja kustakin seuraavasta lapsesta 3 505 markkaa vuodessa, paitsi milloin lapsi on 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla hoidettavana laitoksessa.

#### 1 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1982

Marjatta Stenius-Kaukonen